

Tuyuun Hebrew-ηuruanun

Agaayyutim Uqalḥa Uqaqtigiplugu Igñiñi

¹ Inilḡaanimma Agaayyun uqaqtuq sivil-
liaptiknun sivuniksriqiritigun akulaiḡlugu
atlakaagiikḡugich. ² Aglaanpakma makunani
aqulligñi uvluni Agaayyutim uqautigaatigut
Igñigmigun, nalunaiqsagmigun paitchak-
taaquplugu supayaanik, aasriñ ilaagun
iñignikkani nuna. ³ Agaayyutim kamanautaa
qiñignaitchuq. Aglaanpakma kamanaun
qausaiñaqtuq Igñiguruakun Agaayyutillapiatun
iftluni. Igñiguruam tigunguagaa supayaq
uqaḡigmigun sanḡiaqtuatigun. Piinamikagich
iñuich killuqsautaat, aquvinniqsuq taliqpianun
kamanagñiqsram pakmani.

Igñiq Kamanatluktuq Israḡulinmiñ

⁴ Taatnaqhuni kamanatluksiḡluni israḡulinñiñ
Agaayyutim atchigñigaa kamanatluktuamik
atigmik ilinisa atinjitñiñ. ⁵ Atakkii Agaayyutim
nalliatunniñ israḡulgich nipliutisrimaitchaa, itna,
“Ilvich Igñigigikpiñ.

Uvlupak nalupqinaigikpiñ igñigiplutin takku-
atni iñupayaat.” *Psalm*
2:7

Naagasuli itnaqsamaitchuq israḡulinmun,

“Aapaugisiruḡa ilaanun aasrii uvaḡa Igñigilugu.” *2*
Samuel 7:14; 1 Chronicles 17:13

6 Aasriipsuuq, tuyuǵiyasripmagu Iǵñiguruuq
 aǵalatiqatini iñunnun marrumani nunami
 nipliǵñiqsuq, itna,
 “Iluqatiñ Agaayyutim israǵulǵiñ purvigilitruñ.”

Deuteronomy 32:43

7 Suli uqautigigai israǵulgich, itna,

“Israǵulgich anuǵiǵuqtinniǵai,
 savaktiniasriiñ ikualaruǵuqtitlugich.” *Psalms*
104:4

8 Aglaan Iǵñiguruamun uqaqtuq,

“Agaayyuun, aǵalatchiraugisirutin taimuǵa.

Aǵalatkisigiñ aǵaayuqautiiñ nalaunǵaǵikun.

9 Quviagigiñ nalaunǵaruǵliq aasrii uumigiplugu
 nalaunǵaitchuǵliq.

Taatnaǵhuni Atanǵum, Agaayyutvich,
 piksraǵtaǵiǵaatin qaitchiplutin
 pitlukuamik kamakkutmiglu quvianamiglu
 tamatkunakǵapayaaq piqatipniñ.” *Psalms*
45:6-7

10 Itnasuli uqaqtuq ilaagun,

“Ataniiq, aullaǵniisaqqaǵataǵiǵmi iñigiñ nunalu
 qilaglu argapnik.

11 Tamatkua piungigñiaqtut, aglaan ilvich
 itchaǵataqtutin.

Iluqatiñ tamatkua utuqqaǵuǵniaqtut
 aasriiñ atnuǵaaluktun suungigutiñ.

12 Uligaatun imuniǵitiñ

aasrii simmiǵutiñ atnuǵaaluktun.

Aglaan ilvich atlanǵuǵumiñaitchutin

suli ukiutin isrukhitchumiñaitchut.”

Psalms

102:25-27

13 Aasrii nalliatnun

israǵulgich

uqautrillaksimaitchuq itna,

“Aquvittin taliqqinma tunjaani
 anjalatchiqasiutilutinaasrii uvamnik
 akiillillapiaǵniahatnunaaglaan iluqaitñik uumi-
 girivich.” *Psalm*
110:1

¹⁴ Israǵulgich savaktaulhiñaqtut irrusriuplutin.
 Tiliraurut ikayuquplugich tamatkua annautraun-
 niaqtuanik.

2

Kamanaqtuaq Anniqsuǵiaq

¹ Qiñigikput Igñiguruam kamanatlulha
 israǵulinñiñ. Taatnaǵuta piliqipiaqtuksraurugut
 qaunatqiaǵiglugich tusraakkavut. Tupigiguptigik
 tamatkua taggivaktaǵumiñaitchugut
 ilumutuuruamiñ. ² Uqahipayaaq israǵulgich
 uqautigikkañat payañaitchuanuruq. Aasriiñ
 kiñapayaaq navguiruaq maligutaksramik tupik-
 sriñgitluniñ nalliusriaqǵisiruq anasriññuqsautmik.
³ Taatniitpan qanuguta annañniaqpisa
 anasiññuqsagviksraptikniñ suksraǵingitchuptigu
 anniqsuǵiaq? Atangum Jesus uqautigiqqaagaa
 taamna anniqsuǵiaq. Aasriiñ tamatkua
 tusraaqqaat uqahigmik qaanisitkaat
 nalupqinaiqługu uvaptiknun ilumutuuniplugu.
⁴ Agaayyutimtuuq ilisimapkaǵniǵai atlakaagisigun
 quviqnaqhutin savaatigun, suli Ipqitchuam
 Irrutchim aatchuutaigun pisukigmigun.

Sivulliuqtaat Anniqsukkauruat

⁵ Aasriiñ Agaayyutim piksraqtaagiñgitchai israğulgich aňalatiksraulugich nunami tik-itchağumaruami. Taamna uqautigigikput. ⁶ Aglaan Agaayyutim uqalhani aglausimaruq, itna,

“Agaayyuun, suvaata isrummatigitlaniqpiun iñuñhiñaq?

Naagaunniñ suvaata qaunagitlaniqpiun iñuum igñiña?

⁷ Sivikitchuami kamanaitluktitauraallakkaluaglugu israğuliñniñ,
niaquusriğñigiñ kamanautmik kamakkut-
miglu,

⁸ suli inillakkiñ aňalatağitlasriplugu supayaaq.”

Psalm 8:4-6

Taamna uqalıq uqautigigaluaqtitlugu Agaayyutmun inillañniplugu iñuk aňalatchirauplugu supayaamik, pakma qiñingitchikputsuli iñuum aňalatchitlapiaqtilaaña supayaamik. ⁹ Aglaali qiñigikput Jesus “sivikitchuami kamanaitlullaklugu israğuliñniñ.” Agaayyutim iħuaqqutmigun tuqupkağniğaa pisigiplugich iñupayaat nanipayaaq. Taatnaqlugu niaquusriğniğaa kamanautmik kamakkutmiglu.

¹⁰ Agaayyutim aňalanniğai supayaat, suli supayaat sagviğniğaat kamanautaa. Aasriiñ nalauttuq Agaayyutmun naamasipkaqamiun igñi nagliksaahkun tikiutitquplugich iñugiaktuat igñigich qilañmun. Taamna igñiq aullağniiriğugniğaa anniqsugianatnun. ¹¹ Taamna ipqiqsitchiruaq iñuñnik Agaayyutmun suli tamatkua ipqiqsitauruat iluqatiñ aapaqagñiqsut atautchiiñamik. Taamna pisigiplugu Jesus-

num kannugingitchaa taiyuliksrangat ukpiqsriruat aniqatiumiñik. ¹² Nipliqhuni Agaayyutmun, itna, “Iłitchugipkautigigisigikpiñ aniqatiumnun; nangagisigikpiñ akungatni ukpiqtuanjuruat.”

Psalm 22:22

¹³ Itnaqhunisuli,

“Tunjavigigisigiga Ataniq.”

Isaiah 8:17

Sulipsuuq,

“Uvaniittunja ililgaani Agaayyutim qaisaniñi uvamnun.”

Isaiah 8:18

¹⁴ Taapkua ililgaat timiqaqtut auqaqhutinlu. Taatnatun ilaa iñuguqtuq timiqaqhuni ilinjisitun. Tuqukami sannigutami timimigun piyaqqutlasriñigaa tuqupkaitlaruaq iñunñik, taamna tuungaq. ¹⁵ Jesus-num annautisragñigai tamatkua iñuich tigutaanuruat iñuuniqtutilaağmikni iqsiłhatigun tuqułigmik. ¹⁶ Atakkii Jesus-num isrumaaluutigingitchai isragulgich, aglaan ikayuğugai iñuich kiñuviağikkañi Abraham-num. ¹⁷ Taatnamik Jesus iliruksrauruq aniqatiunjisun supayaakun. Taamna pisigiplugu ilunjuksripluni tuniqsimaruanuplunilu agaayuliqsiqpaguqtuq ilinjitñun. Jesus-num tuqułigmigun piigñigai iñuich killuqsautinich qiñuiqsitlugu Agaayyun. ¹⁸ Jesus ilaaptuuq nagliksaaqtuq uuktuaqsiukami. Taatnamik ikayulguniğai tamatkua ukpiqsriruat uuktuaqsiupmata ilaatun.

3

Jesus Kamanatluktuq Moses-miñ

¹ Aniqatiumaan, pigigaasri Agaayyutim. Qilaŋmuqugaasri. Taatnamik isrummatigi-raksragigiksi Jesus tilirauruaq Agaayyutmiñ, ilaaptuug agaayuliqsiqpauruq ukpigikkaqput payañaitlugu. ² Jesus tuniqsimmatriruq Agaayyutmun piksraqtaagirimiñun atriplugu Moses-tuug tuniqsimmatriruaq Agaayyutim iluqaani tupqani savautrikami Agaayyutim iñuiñik. ³ Taamna iñuk nappairuaq tupigmik kamakkusriaqatluktuq tupigmiñ. Taatnatuntuuq Jesus kamakkusriaqatluktuq Moses-miñ. Moses savautrillautagluaqtuq Agaayyutim iñuiñik Jesus savautrillautatluktuq. ⁴ Tupipayaaq nappairiqaqtuq, aglaali Agaayyutim sua iluqaan nappakkağigaa. ⁵ Moses-guuq tuniqsimaruq iluqaani tupqani Agaayyutim, aglaan savaktaulhiñaqhuni. Moses nipliqsimaruq sunik uqautauniaqtuanik sivuniksrami, [amiami Christ-mik]. ⁶ Aglaan Christ tuniqsimaruq igñiğupluni aŋalatchiruaq iluqaanik tupigmik. Iluqata ukpiqsirruani Agaayyutmik, uvagut tupigigaatigut Agaayyutim ukpiqsrisiqagupta niğiugaqağuptalu isruanunaglaan.

Minguiqsiagviqaqtut Agaayyutim Iñui

⁷ Tarraasriiñ Ipqitchuaq Irrusriq uqaqtuq, “Uvluvak tusraayupsiuŋ Agaayyutim nipaa,
⁸ siqquqsilağniaqasigik isrummatigikkasri, taipchunatitun akilliliqsuiruatun Agaayyutmik uvlumi taivrumani suviksrailaami.
⁹ Apaapsi uuktuapiagatağaatŋa arguagipluŋa qiñiğaluaqlugich savaatka.

10 Taatnaqłuna malğukipiani ukiuni
uumitchautriruna taipchuniña
iñuqatigiñik,
aasriiñ uqaqłuna, ‘Pigisupayaakkanat killuuruq.

Kañiqsimaitchaat ilitqusriğa.’

11 Tarra aqisruqtuna uvanun uumitchałamni,
itna,
‘Isiqtitchumiñaitchitka nunamun
aqisruutigikkamnun ilinıtñun
minguiqsiagvigitqukkamnun.’ ” *Psalm 95:7-11*

12 Taamna Ipqitchuam Irrutchim uqağikkaña.
Taatnamik qaunatqiağıutisitichi avatmun.
Avallangitchumuusrili iñuuruamiñ Agaayyutmiñ
pisigilugu killuqsauñ ukpiqqutaiğlu uummatip-
sitñi. 13 Aglaan pitchuksaagutisritichi avatmun
taiyugnanñansuli “Uvluvanmik” suli tusraat-
lanñapsi Agaayyutim nipaaniñ tupiksritlanñapsilu.
Tupiksriñgitchupsi nalliqsi siqquqsiviaqtuq ilaatni
killuqsautmun sagluqipkağuni. 14 Takku iluqata
pigigaatigut Christ-ñum ukpiqsimaauragñağupta
ukpiqsriñaptiktun aullagñiñhaniñaglaan
tuniqsimalutalu payañaguta isruanunaglaan.

15 Itnaqsimaruc,
“Uvluvak tusraayupsiñ Agaayyutim nipaa
siqquqsilaagñaqasigik isrummatigikkasi
taipchunatitun akilliliqsuiruatun uvlumi
taivrumani suviksrailaami.” *Psalm 95:7-8*

16 Kisut tusraaniqpatruñ Agaayyutim
nipaa akilliliqsuipmata ilaanik? Aa, iluqatin
taipchuanurut iñuich Moses-ñum annisikkanı
Egypt-miñ. 17 Kisutmi Agaayyutim
uumitchautiniqpagich malğukipiani ukiuni?

Aa, iluqatin taipchuanuniqsut killuqsaqtaqtuat tuquplutin aasriin suviksrailaami. ¹⁸ Agaayyun akiqsruigniqsuq inmiinun, “Isiqtitchumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinjitñun minguiqsiaǵvigitqukkamnun.” Kisut Agaayyutim uqautigivagich taatna? Aa, iluqatin taipchuanurut tupiksriñgitchuat Agaayyutmik. ¹⁹ Tarra itchuǵigikput ukpiqsriñgisilaan, taatnaqhutin aasriin tikitchumiñaiñiqsut kinilirviksraǵmiknun, taavrumuḡa nunamun Agaayyutim akiqsruutigikkanun ilinjitñun.

4

¹ Taatnamik Agaayyutim akiqsruutaa minguiqsiaǵviksrakun itchugaaqtuq. Anaya-suktuqa nalliqsi tikiñgitpiaqtuq taavrumuḡa minguiqsiaǵvinmun. ² Takku iñuktitun suviksrailaami inilǵaallapiaq uvaguttuq tus-raapmigikput ilaan nipaa tusraayugaaǵiksuakun. Aglaan tusraakkanata anniqsungiññigai, takku Agaayyun ukpiǵingitlugu. ³ Uvagut ukpiqsirruani minguiqsiaqataurugut Agaayyutmi nipliutaatun, “Akiqsruqtuḡa uvamnun uumitchaḡamni,

‘Isiqtitchumiñaitchitka nunamun
akiqsruutigikkamnun ilinjitñun
minguiqsiaǵvigitqukkamnun.’” *Psalms 95:11*

Itnaǵniqsuq taamna savaani naasrima-galuaqtitlugich iñigataḡhaniñaglaan nunam.

⁴ Aglausimarug samma taavrumuuna tallimat malǵuḡuutaatigun uvlut itna, “Agaayyun minguiqsiaqtuq savaaǵmiñiñ tallimat malǵuḡuutaatni uvlut.” ⁵ Tusraakkaptitun sivuani itnalgitchuq, “Isiqtitchumiñaitchitka

nunamun akiqsruutigikkamnun ilinjitñun
 minguiqsiagvigitqukkamnun.”⁶ Tarraasriiñ
 taipchua tusraaqqaatuat tusraayugaagiksuamik
 isingitchut Agaayyutim minguiqsiagvianun
 ukpiqsriñgiligmiktigun. Taatnamik isitlasrugaaq-
 tugut minguiqsiatauhiksrapitknun Agaayyutmi.
⁷ Agaayyun inillaitqiksuq atlamik uvlumik
 taipugug “Uvluvanmik.” Iñugiaktuat ukiut
 pianikmata uqautigitqikkaa tumigiplugu David,
 uqaligtigun tusraakkaptigun itna,
 “Uvluvak tusraagupsiun Agaayyutim nipaa
 siqquqsilaagnaiaqasigik isrummatigikkasi.”

Psalm 95:7-8

⁸ Tarra Joshua-mtuuq iñui Agaayyu-
 tim minguiqsiagtinniqpagich, Agaayyutim
 uqagitqikkayaitchaa atla uvluq David-kun.
⁹ Taatnamik iñui Agaayyutim isitlasrugaaqtut
 akiqsruutauruamun minguiqsiagvinmun.
¹⁰ Atakkii kiñapayaaq isiqtuq Agaayyutim
 minguiqsiagvianun, nutqaqmiuq savaagmiñiñ
 Agaayyun nutqaqmatun savaagmiñiñtuuq. ¹¹ Ki,
 sakuukta isiguguta minguiqsiagvianun Agaayyutim.
 Tupiksriñgitchuksraungitchugut atrilugich
 sivulliavut suviksrailaami isingitchuat taavrumunja
 minguiqsiagvinmun ukpiqqutailigmiktigun.
¹² Uvvataku uqalha Agaayyutim uumarug
 sanñillapiaqhuni. Qamunaaqatlarug iñuum
 iñuusrianunlu irrusrianunlu suli isivgiuqługu
 isrummataalu kimmutaalu, atriplugu
 ipillapiaqtuq avatmulik avguiraqtuq saunginik
 sagviqługu patqa. ¹³ Suli Agaayyutim sivugaani
 qanusripayauraq uumaruaq iriqsimangitchuq,
 aglaan supayaaq sagviruq qiniquaqhuni

irraknun ilaan isivgiugiyumaaqtuam uvaptiknik savaaptikniglu.

Jesus Kamanaqtuaq Agaayuliqsiqpak

¹⁴ Taatnamik, ki ukpigilakput payanaiguta Jesus, Agaayyutim Igñina, kamanaqtuaq agaayuliqsiqpagikkaqput. Ilaa apqusaananiñiqsuq qilaktigun sivugaanun Agaayyutim. ¹⁵ Takku agaayuliqsiqpakput isumaaluqatautlaruq ilisimapluni qanutun sayaisilaaptiknik. Ilaa aniqusaaqsiupmiuq uvaptiktitun supayaatigun, aglaan killuqsangitluni. ¹⁶ Taatnamik sivuganjutisa iluaqqutriaqtuamun Agaayyutmun nalupqisrunqiguta, ilisimalugu Agaayyun ilunjuktaqtuuaq iluaqqutriginiakkaqput ikayuqnaqsiraqigupta.

5

¹ Iisimallapsisun Agaayyutim aglausimaruamiñ uqałhaniñ, qauklipayaanat agaayuliqsit piksraqtaanuragñiqsuq akungatniñ iñuich savautitquplugu Agaayyun pisigiplugich iñuich. Ilaa qaitchiruksrauruq aatchuutunik tunillautiniglu killuqsautinjtñun Israel-aagmiut. ² Ilaa iñuñhiñaupluni inmiñik ilisimaruq sayaisilaagmiñik. Taatnaqhuni agganairrutitlagai tamatkua killuqsaktuat pisagaluqatin. ³ Ilumun aatchuqtuksraupmiraqtuq tunillautinik killuqsautmiñun pitrigaluallagmi killuqsautinjtñun Israel-aagmiunjuqatmi. ⁴ Agaayuliqsiqpaukiq kamakkutiqaqtuq. Aasriñ kiñaunniñ iñuk agaayuliqsiqpautlaitchuq inmigun; piksraqtaanuruksrauruq Agaayyutmiñ Aaron piksraqtaanupmatun.

⁵ Taatnatuntuuq Christ kamanagñiaqsangitmiuq inmiñik agaayuliqsiqpannun qaukliguqsaguni. Aglaan Agaayyutim piksraqtaagigaa nipliuti-plugu,

“Ilvich Igñigigikpiñ.

Uvluvak nalupqinaigikpiñ igñigiplutin takku-atni iñupayaat.” *Psalm*

2:7

⁶ Uqagipmigaaptuuq atlamiimma,

“Ilvich agaayuliqsigigikpiñ Melchizedek-tun iliplugu,

aasriiñ agaayuliqsaugisirutin isruitchua-mun.” *Psalm*

110:4

⁷ Jesus nunamiitnami agaayuniqsuq nipitus-ripluni qulvisigun Agaayyutmun annautitqupluni tuquhigmiñ. Kiggusriaqagñiqsuq taluqsriplunikii Agaayyutmik. ⁸ Igñigugaluñagmi nagliksaaqtuq atriplugich iñuich nagliksaaqmatun. Taatna nagliksaaqami ilññiqsuq tupiksrihigmik. ⁹ Pakma tuquanikami Jesus naamasiruuq, aasriiñ anniq-suitlasiruuq iñuñnik taimuñ tu piksriruapayaanik ilaanik. ¹⁰ Agaayyutim taiyuutchiqługu agaayuliqsiqpanmik Melchizedek-tun iliplugu.

Kiliktuutit Qapiqungilluta

¹¹ Uqautiksraukkagaluqaqtugut taavrumuuna Melchizedek-kun. Aglaan sakiqnaqtuq kanjipsikautigiksrana taamna ilipsitñun, takku tusraasrunqitchusri alapisaapaitłusri.

¹² Pakma ilisautriquminaqsigaluqaqtusri aglaan ilisautriqaqtuksraurusrisuli ilisautripsaaqtuksrauruamik ilipsitñik sivulliqsigun ilisauttutauruatigun

Agaayyutim uqalhiñi. Aniqammiuratun miluktuqtuksrausrugaagñiqsusri niqipiatutlaitlusri. ¹³ Kisupayaaq miluktuqtuaq aniqammiuratun ittuq. Taatnatun iñuk ukpiqsriaqsikami Jesusmik ilitchuğingitchaasuli atlakaagñiiksilaanjak nalaunjaruamlu killuuruamlu. ¹⁴ Aglaan niqipiaq pigigaat iñuguaniksimaruat. Taatnatun iñuum ilisağuullapiaqtuam uqalhanik Agaayyutim kaniqsitłasisaiñağagigai sakiqnaqtuat suli puttuqsritłasrirağigaa sum nalaunjatilaanja killuqsaututilaanalu.

6

¹ Taatnağuta uqautigingiğlavut sivulliich qağanaqtuat ilisauttutauruat Christ-kun. Iñuguğnaqsigaatigut. Ilisautriñğiqsa sivulliuplutiñ ilisauttutauruanik, itnautauruat mumiguni savaanjiñiñ tuqułhum suli mumiguni Agaayyutmun ukpiqsriłikun, ² suli ilisautriłuni paptaağikiqtigun suli inillaiłuni argañnik iñuñnun, suli ilisautriłuni anitqilhatigun tuquñaruanik atanniiłikunlu isuitchuakun. Taapkua ilisauttutigigai aniqammiurat. ³ Aasriiñ qulvaqtaaqta ilisauttutinun iñuguaniktuanun iñuñnun, ami Agaayyutim pisuğigikpaun.

⁴ Iñuk ukpiqsriruagñuaniktuaq kaniqsipkakaunjanikami Agaayyutim qaumanagan, uuktuanjanikami lu aatchuutauruamik qilañmiñ, piqasriutianikami lu Ipqitchuami Irrutchimi, ⁵ uuktuanjanikami unlu nakuulha uqalhan Agaayyutim suli sanñiqalha Agaayyutim analatchisaan, ⁶ tarra —taatnasiq ukpiqsriruagñuaniktuaq taggivağumi maliguagaluagimñiñ Agaayyutmik

mumitqikkumiñaitchuq. Atakkii taatnatchim iñuum kikiaktuutitqilgitmatun pigaa Igñiña Agaayyutim, suli mitautigiplugu ilaan tuqułha. ⁷ Iñuk ukpiqsrimaaqtuaq Christ-mik ikayuu-siaqaqtuq nunatun qaunakkusiaqaqtuatun silalukman, aasriiñ nauriraqtuq niqiksrarik tamatkunuja nunaliqiraunun. ⁸ Aglaali iñuk tunutchiruaq Christ-mik suksraunqisitauroq nunatun nauriraqaqtuatun kakitłagnaqtuanik ikikkaugisiruanik isruani. Taatnasriq iñuk anniqsungitchuq.

⁹ Piqpagikkamaan, uqaqapta taatna nalupqisungitchugut itilaapsitñik nunagiksuatun aasriiñ annautrauniaqtusri. ¹⁰ Agaayyun nalaunjaruqtakku. Puuyugumiñaitchaa qanuq ikayuillapialiqsi Agaayyutim iñuiñik piqutigiplugu piqpaksriñiqsi ilaanik. ¹¹ Suli kaviugigikput atausriullaalusri ikayuiñiapiaqplusri isruanunaglaan sivuanisun. Taatnagupsi iñuuniqtutitilaapsitñi nalupqinaiñiağiksi niğiugaqaliqsi. ¹² Savautrituiñiaqgipsigiñ Agaayyutmik. Piyummatigilugu maligūutisritchi atlanun ukpiqsriruanun akuqtuiruanun ukpiqsriñikun anuqsrukunlu Agaayyutim akiqsruutigikkananik.

Agaayyutim Nalupqinaitchuaq Akiqsruutaa

¹³ Itnaami, Agaayyutim akiqsruqamij Abraham atugniğaa atini takku atqitchuq kamanatluktuamik ilaan atqaniñ. ¹⁴ Itnağniqsuq,
 “Nalupqinaitchuamik quviasaapiagñiağikpiñ
 aatchugutin iñugiallapiaqtuanik
 kiñuviaksrapnik.”

15 Aasriiñ utaqqilgataqami anuqsrułikun akuqtuiruq Agaayyutim akiqsruutigikkananik.
 16 Iñuittuuq akiqsruğuuupmiut atuqlugu iñuum atqa kamanatluktuaq inmikniñ. Anigutauruam nalupqinaigagigaa nalupqinaiyautikun aasrii uqavaagutiksraq piiqlugu. 17 Uvvali Agaayyutim nalupqinaigukkaa tamatkununa akiqsrukkagmiñun atanñugumiñaisilaana sivunniutini aasriiñ nalupqinaiqługu atuqlugu atchi. 18 Agaayyun saglutlaitchuq. Taatnamik tunñavigigikput Agaayyun atuqamiñ akiqsruutini nalupqinaiyautinilu, atakkii uqalħa atanñutlaitłuni. Ilaan akiqsruutaanlu nalupqinaiyautaanlu pitchuksaallapiağaatigut tigummitqiağiquplugu niğiugaq qaisauruaq uvap-tiknun qamannirviuplugu. 19-20 Niğiugagikkaqput kitchatun iñuutchipsitñun ittuq aullatłaitłunilu sanñiplunilu. Taamna niğiugaq kisaqsimaruq qılanmi sivugaanillapiaq Agaayyutim liilaa talukuyaam tunuani inim ipqiññiqsrauruam iluani. Kisaliqiri isiqtuq taruna piqutigipluta. Taamna kisaliqiri ittuq Jesus agaayuliqsiqpaguqtuaq atriplugu taimña Melchizedek.

7

Agaayuliqsi Melchizedek

1 Tarra taavruma Melchizedek-ñum, umialgum Salem-mi agaayuliqsauplunilu kamañniqsrauruamun Agaayyutmun, nalaunnigaa Abraham utiqtuq akiilqqaqługich umialgich. Agaayyutinigaa ikayuusriaquplugu.
 2 Aasrii Abraham-ñum Melchizedek aatchuğniğaa

qulin̄ñuḡutaanik utqutipayaakkaḡmi. Taamna atiq Melchizedek sivulliuplugu itnautauruq Umialga Nalaun̄jaruadh̄um, aasriisuli umialgupmiuq Salem-mi itnautauruami Umialga Qiñuiññam.
³ Iñuich nalunigaich aḡayuqaak sivullian̄jillu unniñ sumi annisilaan̄a tuqqutilaan̄alu. Atriginigaa Iḡñina Agaayyutim agaayuliqsiusugaaqhuni qan̄apak taimun̄a.

⁴ Isrummatigisriun̄ qanutun kamañaqtilaan̄a taavruma aḡutim, unniikii Abraham-ñum sivulliaḡikkapta kamanautiqaqtuam aatchuḡnigaa qulin̄ñuḡutaatnik utqutikkaḡmi. ⁵ Aasriiñ Abraham kin̄uviaqaḡniqsuq Levi-mik aquagunaasriiñ Moses-mik. Tuvraqlugu maligutaksraq Moses-ñum aglaan̄a Israel-aaḡmiupayaat qulin̄ñuḡutikuruksrauniqsut taapkunun̄a Levi-tkuayaanun̄ agaayuliqsiḡuqtuanun̄. Taatnaqtuksrauniqsut iluqatin̄ Israel-aaḡmiupayaat qitunḡaḡigaluaqtitlutin̄ Abraham-mun. ⁶ Aglaali taamna iñuk Melchizedek Levi-tkuayaan̄unḡiññaḡmi akuqtuiñiqsuq qulin̄ñuḡutmik Abraham-miñ. In̄iqsruqtuq Agaayyutmun̄ ikayuquplugu Abraham akiqsruusriaqaqtuaq.

⁷ Iñuk qaitchiruaq ikayuusriaksramik kamanatluktuq iñun̄miñ akuqtuiruamiñ ikayuusriamik. Taamna ilumutuuruq. ⁸ Aasriiñ Levi-tkuayaan̄a akuqtuiragtut qulin̄ñuḡutinik aasriiñ ilisimarugut tuqqutilaan̄atnik, aglaali Melchizedek akuqtuiruq qulin̄ñuḡutinik, aasriiñ uqaḡimaitchuq tuqunilugu. ⁹ Uqautigillaglagu taatnatun, Levi kin̄uviaqtuummaḡmi kiñuagun̄ akuqtuisuugaluaqhuni qulin̄ñuḡutinik, ilaan̄ qulin̄ñuḡutikuniḡaa Melchizedek-mun̄ atakkii

sivullianan Abraham-ñum taimmani taputiplugu.
 10 Takku Levi anigaluaqtitnagu inniqsuq liilaa timaani sivulliaǵmi Abraham-ñum Melchizedek-ñum paaqmañ.

11 Taatnamik Levi-tkuayaat akuqtuiñiqsut maligutaksramik Moses-kun atuqtaksraqtu-ummaittñik anjalatchiñhatigun agaayuliqsit savautriñhatnik Agaayyutmik. Uvva savaañat tamatkua agaayuliqsit anniq-suiñhiñauullapiagñiqpan naamasilugu, suvaata inuqsragñiqpa atlakauruamik agaayuliqsimik aggiqsuksramik atriñugu Melchizedek kinuviaǵingisaña Aaron-ñum? 12 Tarra Aaron-ñum kinuviani agaayuliqsauruksraunǵiqsut, atakkii nutaaq agaayuliqsi aggiqsuq, Melchizedek-tun ittuaq. Taatnamik maligutaksraq anjalatchiruaq savautriñhanik nutaam agaayuliqsiqpaum simmiqsuksrauniqsuq. 13 Christ taamnatarra nutaaq agaayuliqsiqpauruq uqautigikkaqput. Christ-tuuq Levi-tkuayaanǵitchuq, nalliattunniñ sivulliaqatai savautrimaitchut agaayuliqsauplutiñ tunillaqtuǵvinñi. 14 Atakkii nalupqinaitchuq Ataniqput kaniaqalha Judah-miñ. Moses-ñum uqautigimaitchai taapkua Judah-tkuayaat savautritquplugich agaayuliqsauplugich.

Atla Agaayuliqsi Melchizedek-tun Ittuaq

15 Uvvasuli nalupqinaipsaagñiqsuq atla agaayuliqsi atriñugu Melchizedek sagviqman.
 16 Christ agaayuliqsigunǵitchuq maligutaksram tillisaitigun Moses-ñum aglakkañatigun Levi-tkuayaanuruksrauluni, aglaan Christ

agaayuliqsiguqtuq san̄niagun iñuulhum
 simmigumiñaitchuam. ¹⁷ Agaayyutim uqałhan
 nipliutiginiġaa Christ-kun,

“Agaayuliqsaurutin qan̄apak taimuġa
 atriplugu Melchizedek.”

Psalm 110:4

¹⁸ Aasiili sivulliq tilliñ atuġumiñaiqsuq takku
 sayaitłuniļu sumun ikayuutauyumiñaitłuniļu.

¹⁹ Maligutaksram nalaun̄asripkaġumiñaitkai
 iñuich Agaayyutmi. Aglaali nakuutluktuumik
 niġiuganiktugut nalaun̄asripkaqhuta Agaayyutmi.
 Tamanna pisigiplugu qallilaaḡniaqtugut
 Agaayyutmun.

²⁰⁻²¹ Agaayyutim nalupqinaiḡniġaa taamna
 nalupqinaiyautmigun. Aglaali Levi-tkuayaat
 agaayuliqsiguqtut nalupqinaiyautailaakun.
 Aasriili Jesus agaayuliqsiguqtuq Agaayyutim
 nalupqinaiyautaagun ilaanun, itnaqhuni,

“Atanġuruam akiqsruutigigaa
 isrummitqikkumiñaitłuni, itna,

Agaayuliqsaurutin taimuġa.”

Psalm 110:4

²² Taapkunuuna uqałigtigun Jesus nalupqi-
 naiḡutigigaa nakuutluktuum sivunniuḡutim.

²³ Sulipsuuq, iluqatin̄ sivulliich agaayuliqsit
 nayuutituiñatlain̄niqsut savaaḡmikni atakkii
 tuqułhum piiqsittaḡigai. ²⁴ Aglaan Jesus

agaayuliqsauruq nayuutituiñaqtuaḡ taimuġa.

²⁵ Taatnaqhuni annautitlapiaḡaḡigai qanumi-
 payaaq tamatkua iñuich utlautiruat Agaayyutmun
 in̄migun, ataramik iñuuruq in̄iqsruutripłuni ilin̄itñik.

²⁶ Tarra taatnasriq agaayuliqsipqak
 inuġigikput ipqitchuaq taqsraq̄taitchuaḡlu
 pigiirrutaitchuaḡlu piisimaaqtuaġlu killuliqiriniñ,

aasriiñ kamañaqsiqkakaupluni qilañmi.
²⁷ Inuñgitchaa tunillaqtuliksrani uvluğagipman
 taipkunatitun qaukñisitun agaayuliqsit
 qaitchisuuruatitun tunillaqtuutmik, sivulliuplugu
 inmiñ killuqsautmiknun suliasriiñ Israel-
 aaqatmiñ killuqsautiñitñun. Aglaan Jesus
 tuqukami sannigutami tunillautigiruuq inmiñik
 atausrigmiaqlugu. ²⁸ Moses-ñum maliğutaksrañagun
 sayaitchuut iñuich agaayuliqsit qaukliguğuurut.
 Aglaan taamna maliğutaksraq inuqñaiqsuq
 Agaayyutim iğñi agaayuliqsipaguqtitmañ
 nalupqinaiyautmigun. Aasiñ agaayuliqsip-
 paugisiruuq taimuñ naamapluni supayaakun.

8

Agaayuliqsipaña Sivunniugutim Nutauruamlu Nakuutlukuamlu

¹ Tarra una uqautigikkaqput, naalağñillaksiuñ,
 piqagtugut taatnatchimik agaayuliqsipañmik
 aquvittuamik taliqpianun aquppiutaqpañan
 kamañaqtuam Agaayyutim qilañmi. ² Savautriruuq
 agaayuliqsipauluni inimi ipqinñiqsrauruami
 agaayyuvipiamiittuami [qilañmi], iñuum
 nappañisañani aglaan Atangum inmiñik
 nappakkañani. ³ Qaukñipayaañat agaayuliqsit
 qaitchisuuruksraurut aatchuutinik tunillautiniglu
 Agaayyutmun. Taatnaqhuni agaayuliqsip-
 pakputtuq aatchuutiqaqtuksrauruq
 Agaayyutmun. ⁴ Uvvaami Jesus nunami
 itchugaagumisuli agaayuliqsaunayaitchuq, takku
 atlanik agaayuliqsipaqtuq qaitchisuuranik
 aatchuutinik tunillautiniglu tuvrağlugu
 maliğutaksraq. ⁵ Agaayuliqsipayaat savaaqagaqtut

agaayyuvikpaŋmi nunami atrinuhhiñaqtuami taggahhiñauruamiļu tuvraqługu agaayyuvikpapiaq qilaŋmiittuami. Moses nappaqsaqaqsilgataqmauŋ tupiq agaayyuvikpaksramun Agaayyutim uqautiniġaa, “Qaunatqiaġigutin nappaġumagiñ tupiq tuvraqługu iliktigutaa ilisauttusriaġikkan iñġimi.” ⁶ Aglaan pakma Christ-ŋum akuqtuġaa kamanatluktuaraq savautriġiq atlaniñ agaayuliqsiniñ savautriruaniñ nunami. Taatnamik Jesus-ŋum akunniġutauruam atausiŋŋuqtitkai Agaayyunlu iñuiļu nakuutluktuakun sivunniuġutikun. Taamna nakuutluktuaraq sivunniuġun tunŋavigigaa Agaayyutim tuniqsimahanun, tupiksriġhanuunilaq iñuich. ⁷ Uvvaami sivulliq sivunniuġun patchisaiññiqpan, atlamik inuqnaġayaitchuq. ⁸ Agaayyutim quyagingiññiġai iñuġikkani aasriñ itnaqhuni, “Taimanigu sivunniuġutiqaġisiruŋa nutaamik iñuiñun Israel-ŋum Judah-mlu.

⁹ Itchumiñaitchuq atrinŋatun sivunniuġutim qaisaptun aapaanitñun uvlumi taivrumani tasrirriutikapkich aullautityaqługich Egypt-miñ.

Tupigingitmatruŋ sivunniuġutiga taatnaqługich suksraaġitka, niqliqsuq Ataniq.

¹⁰ Una sivunniuġun inillaŋniagigaa Israel-aagmiupayaanun taivrumani uvlumi, niqliqsuq Ataniq, Iġisigigaa maliġutaksraġa iñuŋma isrummatinŋitñun aglaglugulu uummatinŋitñun, atrilugu iñuk aglakmatun kaliikkamun. Iliŋisa kamagigisigaatŋa kisima agaayyutauluŋa

aasriiñ ilinich iñuginiaǵitka.

11 Taivrumanigu kiñaunniiñ ilisautriyumiñaipiaqtuq
nunaqatmiñik aniqatmiñiglu itnaǵuni,
'Iłitchuǵiuñ Atanǵuruaq.'

Atakkii kisupayaam ilisimapiǵisigañja
kamanaiññiqsramiñaglaan kamanagñiqsramun.

12 Takku ilunñugigisigitka tupigingitchaluaqtitulña.
Suli itqagıtqikkumiñaigıtka killuqsautilinich.”

Jeremiah 31:31-34

13 Agaayyutim uqautigikamiuñ nutaaq
sivunniugun tarra uqautiginigaa sivun-
niugutiǵruaq utuqqaliruañuplugu. Supayaaq
atugñagumiñaiqman utuqqalip!uni piigıaqtuq.

9

*Nunamitñaqtauruaglu Qılañmitñaqtauruaglu
Agaayumaagvik*

¹ Aasriili sivulliq sivunniugun atuqtaksraqaq-
tuq agaayuliqsitlu iñuillu savautriñksrañatigun
Agaayyutmik suli Agaayyutim irviagun nunami-
ittuakun. ² Taamna Agaayyutim irvia malǵuñnik
iniqaqtuq. Sivulligmi inimi kialuuraqagvıqaqhuni
niǵǵivıqaqhuni lu ipqitchuanik qaqqialigaanik,
taiyuutiqaqhuniasrii ipqitchuamik inimik.
³⁻⁴ Tuglian talukuyaam tunuani inauraq
taiyuutiqaǵniqsuq inimik ipqiññiqsrauruamik
piqaqtuq ikipkaiviliamik tipraǵıksautinun pıliaq
kaviqsaamik manıñmik suli ipqitchuamik
suluutmik iluqani qaaligaaq kaviqsaamik
manıñmik. Iłuani ipqitchuam suluutim
ilulik pıliaq kaviqsaamik manıñmik imalik
Manna-mik suli ayauppianıñnik Aaron-ñum

akutuqpalitlaruamik suli uyaqqak aglaqaqtuak maligutaksramik. ⁵ Qaanani suluutim matuan isragullak tuglauqsimaauraagnigaak Agaayyutim kamanautaa, ini Agaayyutim natqigutrisimaagvia killuqsautinik. Aglaan tamatkua sut uqautigit-laitchivut pakma. ⁶ Uqautitqiglagu, Agaayyutim irvia malgunnik iniquaqtuq. Uvluqagipman agaayuliqsit isigagniqsut silalligmun inimun savautityaqlugu Agaayyun atuumaragalhatigun. ⁷ Aglaan kisimi qaukhat agaayuliqsit isilhiñauraqniqsuq ilulligmun inimun aasriin atausrigmiaqlugu ukiugagipman saagaqhuni aunmik qaisaksragmiñik killuqsautmiñun suli killuqsautaatnun Israel-aaqatmi killuqsauqtat naluhigmiktigun. ⁸ Taavrumuuna Ipqitchuam Irrutchim kaniqsipkagaatigut apqun inimun ipqiñniqsrauruamun anmanqisilaanjanik uvaptiknun napaniqttutillaanjanani silallium inim. ⁹ Taamna silalliq ini atrikusrautauruq iñuuvigikkaptikni pakma. Aatchuutit ikipkaqlugich tunillautit nalaunqasripkatlaitchaat iñuk Agaayyutmi; iñuum aatchuutaiñ patchisailaaqtitkumiñaitchaat qauqrimmaagiutillautanani. ¹⁰ Tamatkua atuqtaksrat analatchiñiñaqut niqinigliu imimigliu suli igguutiksraqtugvikaanik. Iñuich tupiksriuksrauniqsut tamatkuniña qaahñakun atuqtaksranik inillañniañhanunaglaan nutaanjuruam nakuutlaktuam sivunniugutim.

¹¹ Aglaali Christ aggianiktuq. Ilaan agaayuliqsiqpagigaa sivunniugutim nutaanjuruam nakuutlaktuam. Christ savautiriraqtuq kamanatluktuamilu nakuutluktuamilu agaayyuvikpanmi nunakñaqtaungitchuami

suli nappangisañatni iñuich. ¹² Christ isiqtuq ipqinñiqsrauruamun inimun saagasunjaqani aunañnik niñrutit, aglaan isiqami tunillaqtuutiginiñaa auni piqutigipluta atausriñmiaqlugu. Taatnaqami anniqsuutigaatigut taimuñ. ¹³ Atakkii taimani iñuk qaayugnaqsiruaq killuliqihigmigun. Ilaa ipqiqsitqigaqtuq agaayuliqsim siqillaautipmagu atuqlugu aunañ niñrutit suli kulavauram ikipkaqtam agraña. ¹⁴ Tarra, nalupqinañtullaapiaqtuq aunañun Christ-ñum salummaqtilaaña qauñrimmaagiutillaautaptiknik savaañiñiñ kañiñruaqtam, atakkii tunillautigiruq inmiñik killuutaitluni Agaayutmun isruitchuakun Irrutchikun. Taatnaqhuta savautriñiñaaguqtugut Agaayutmik iñuuruamik.

¹⁵ Tuqukami Christ akunniñutiguñiqsuq Agaayutmilu iñuñmilu suli saññiqatitlugu nutaaq sivunniugun. Taavrumuuna Christ-ñum tasutlasigai iñuich tuquruksrauruat piqutigiplugu tupiksriññihat maligutaksramik sivulligmi sivunniugutiñruami. Tasuññigai iñuich Agaayutim piksraqtaagikkani akuqtuitquplugich isuitchuamik paitchaktaaksrautmik, amiami iñuuhigmik isruitchuamik Agaayutmi.

¹⁶ Sivunniugun Agaayutim inillakkaña atriqaqtuq sivunniugutmik iñuum aglagikkañanik iñuunñañmi. Tuquanikpan iñuich ilisimarautlaruksraurut tuquñhanik taavruma iñuum aglaktuam sivunniugutmik. ¹⁷ Takku iñuum sivunniugutaani saññiqutaitchuq iñuunñaan taavrumiña aglaktuaq. Aglaan aglaktuam tuquñhan aquagun sivunniugutaa

sanŋinigaqtuqtarra. ¹⁸ Taatnatuntuuq sivulliq sivunniugun sanŋiqaqmiuq tuqułhatigułhiñaq niğrutit auŋatigunlu. ¹⁹ Moses-ŋum uqautiqqaaqamigich iñuich tillisipayaat maligutaksram tiguniğai auŋat nuğğaiç ilaplugu imiğmik suli kaviqsaq ipnaim mitqualu hyssop-ŋum akiguaniçlu, aasrii siqillaçlugich makpiğaat iluqaisalu iñuich, ²⁰ nipliçhuni ilinittun, “Taavruma augum nalupqinaigaa sivunniugun Agaayyutim tillisigikkaŋa ilipsittun.” ²¹ Taatnatunsuli Moses-ŋum siqillaŋniğaa auk ipqitchuamun inimun taputiplugich sut atuğuuruat savautriğmi Agaayyutmik. ²² Tarra, Agaayyutim maligutaksraŋaguaçhuni supayaaqayaç salummakkausruuruç aukun. Agaayyun natqigutriyumiñaichuq killuutiniç auk maqipkağaluaqnaçu.

Christ-ŋum Tunillaqtułhan Piigai Killuqsautit

²³ Taatnaçhuni Moses-ŋum ipqiçsak-sraçirağniğaa siqillaçtiqaçhagun auŋmik ipqitchuamun inimun tuvrautauruamun qilaŋmiittuamun. Aglaan nakuutluçhuni tunillaun inuqnaqtuq inimun ipqitchuamun qilaŋmiittuamun. ²⁴ Atakkii Christ isinçitçuq ipqitchuamun inimun savaağikkaçatnun iñuich, tuvrautaułhiñaqtuamun ilumutuuruamun ipqitchuamun inimun. Aglaan Christ isianiktuq qilaŋmun sivuğaallapiçanun Agaayyutim akunniçutchiutaupluni piçigipluta. ²⁵ Qauçhata agaayuliçsit Israel-aağmiuçuruat isiçuuruq ipqiñniçsramun inimun ukiutaugagipman saagaaçhuni auŋaniç niçrutim. Aglaan Christ aatchuutiçilçgataçtuksraunçitçuq inçmiñik

akulaiqługu. ²⁶ Taatna Christ aatchuutigitqigaq-tuksraugumi nagliksaatqigaaqtuksraunayaqtuq iñiqtaulhaniñaglaan nunam. Aglaan pakma Christ sagvigñiqsuq atausriǵmiaqługu piǵiaqługu killuqsauñ tuniñautigipluni iñmiñik. ²⁷ Iñupayaaq tuquruksrauruq atautchimi, aasriiñ aquagun taavruma atannikkauluni. ²⁸ Taatnatuntuuq Christ tuquruq atausriǵmiaqługu piǵiaqługich killuutiñich iñupayaat. Sagvitqikkisiruq tugliani, piǵiasruñaqnagu killuqsauñ aglaan annautityaǵlugich utaqqiruat ilaanik

10

¹ Maliǵutaksraña sivunniugutǵruam tikkuahñiǵniqsuq naamasiruamun tuniñautaanun Christ-ñum, taǵǵaǵiñhiñaqługich ilumutuuruam. Ukiugǵipman piqutigiplugich iñuich agaayuliqsit aatchuǵuurut tuniñautinik. Aglaan tamatkua tuniñautit killuutaiqsitlaiññiqsut iñuñnik tuniñlaqtuqtuanik. ² Tuniñautit killuutaǵitlakpata iñuich nutqautianikkayaǵaat tuniñlaqtuq inilǵaanimma. Atakkii iñuich ukpiqtuanuruat salummaqtinniǵpata atausriǵmiaqługu itqǵitqikkayaitkaich killuutiñ qauǵrimmaǵiutillautaǵmikni. ³ Aglaan tamatkua tuniñautauruat itqǵturrutauruqtut killuutiñitñun ukiugǵipman. ⁴ Takku aunañ niǵrutit piǵiyumiñaitchuq killuutmik. ⁵ Taatnaqhuni Christ uqǵqtuq nunamuyasrikami, itna,
 “[Agaayyutmaan,] Piqǵaǵukkumiñaitchutin
 tuniñautinik aatchuutiniglu
 aglaan timiqaqtillugu uvamnik tuniñautigitqulugu.

6 Ikipkaqługich aatchuutit tunillautiltu
killuutaigutiksrat
quyalisaungitchut ilipni.

7 Aasriiñ nipliqsuna, ‘Agaayyutmaan,
aggiqsuna savaagityaqługu pisulhiñ,
aglaksimałhatun makpiğaani uvapkun.’”
Psalm 40:6-8

8 Sivulliani itnağniqsuq, “Piqagukkumiñaitchutin
tunillautilnik aachuutiniglu, ikipkaqługich
aachuutit tunillautiltu killuutaigutiksrat
quyalisaungitchut ilipni,” inianjugaluanjaisa
maligutaksrakun. ⁹ Tugliani nipliqsuq,
“Agaayyutmaan, aggiqsuna savaagityaqługu
pisulhiñ.” Taatnaqami Christ-ñum suksraagnigaa
sivulliq sivunniugun tunillautiltuummaisaa aasrii
inillakługu nutaaq sivunniugun. ¹⁰ Tarraasriiñ
Christ-ñum tupiginigaa Agaayyutim pisulha.
Tunillautilgikamiñ timini pisigiplugich killuutit
ipqiqsağaatigut nalaunnapakqhuta Agaayyutmi
atausrigmiaqługu.

¹¹ Aasriili agaayuliqsipayaaq savautriraqtuq
uvluğagipman qaitchipluni atanjutlailaanik
tunillautilnik killuutaigiyumiñaitchuanik. ¹² Aglaali
Christ qaitchianikami atautchimik tunillautilmik
killuutinun, aquvittuq taliqpianun Agaayyutim
minguiqsiağiaqhuni savaagmiñiñ taimuğa,
¹³ taimakñaniñaglaan utaqqipluni tarani
uumigirini akiilixksranatnunaglaan. ¹⁴ Takku
atautchikun tunillautilkun killuutaigñigai
taimuğa tamatkua ipqiqsitaauruat. ¹⁵ Taavruma
Ipqitchuam Irrutchim nalupqinaigñigaa
uvaptiknun, itnaqhuni,

16 “Una sivunniugun inillanġiaġiga Israel-
aagmiupayaanun
taimani uvlumi, nipliqsuq Ataniq.

Iligisigiga maliġutaksraġa iñunma isrummatinjitñun
aglaglugulu uummatinjitñun.” *Jeremiah 31:33*

17 Nipliqsuqsuli, itna,

“Killuqsautinġich nalaunġairrutiñiġlu

itqagġitqikkumiñaitmigitka.” *Jeremiah 31:34*

18 Taatnamik killuutit natqigutikkaukpata, ikip-
kaqġugich tuniġlautiksrat pisigilugich killuutit inuq-
naġumiñaiqsut.

Qallilaaqta Agaayyutmun

19 Aniqatiumaanġ! Pakma taluqsrautair-
rutiqaqtugut isikirsaptiknun Agaayyutim
sivugaanun, atakkii Jesus-ġum tuniġlautiginiġaa
auni.

20 Christ-ġum anġmautiniġaatigut
nutauruamik apqutmik sivugaanun Agaayyutim.
Agaayuliqsiqpaktun qallilaaqtuatun Agaayyutmun
amunġatchianun talukuyaam, uvaguttuuq
qalliġaatlasipmigikput Agaayyun timaagun
Jesus-ġum aatchuutigikkanagun tuqupluni.

21 Suli kamanaqtuamik agaayuliqsiqaqtugut
Jesus-mik atanguruamik Agaayyutim tupqani,
amiami ukpiqsriruanun.

22 Taatnaġuta
qallilaaqta Agaayyutmun iġumutuġuġlugu uumman
nalupqisruutaillapiaglugu ukpiqsriġiqput, atakkii
Christ-ġum siqillaqamisigut aunmiñik salummaġai
qauġrimmaġiutillautavut killuqsautiptikniñ
suli iġġuqhuta imiġmik ipqitchuamik.

23 Tigummitqiaġiġlakput niġiugaq uqautigikkaqput
qanugliqaangiġuta takku Agaayyun akiqsruiruaq
tuniqsamaruq. 24 Qaunakkutiluta avatmun

pitchuksaagutilutalu piqqakkutiliksraptiknun savaallautaqaħiksraptiknunlu. ²⁵ Katiragaqta atautchimun qapiqtangiguta, atrisunaqnağich ilañich iñuich katiraganaiqsuat. Ilitchuğigiksi Atangum aggitqinñialha. Taatnaqluğu pitchuksaagutiyumağut avatmun qapiqtangiguta ukpiqsriiptikni.

²⁶ Uvvaami kanısqıqaağupta ilumutuulıgımik aasriiñ killuqsagtuiñağupta ukpiqsriiñigiguta Christmik, piitchuq niğıugamik uvaptiknun. Atakkii atlamik tunillautmik qaisaksramik killuutiptiknun piiññaıqtuq. ²⁷ Aglaan taatnatun iñuuniagupta niğıugiraksragıgıkpıt iqsıññaqtuaq atanniiviksraq, ittuatun ikualaruatun piyaqquiññaqtuatun uumiksriuanik Agaayyutmik. ²⁸ Iñuk suksraqangitchumi Moses-ñum malıgutaksranıanik, taamna iñuk tuquruksrauruq ilunñuktailaakun ilisimariqahıñnaqpan malğunñik unniñ piñasrunik. ²⁹ Aglaan iñuk suksraqangitchumi Iğñıanik Agaayyutim suksraqangitlunılu auñanik Christ-ñum ipqiqsitigıkkagmiñik, Agaayyutim taamna iñuk anasriññuqsatlukkısıgaa. Taavruma pisaanñatıgaa İpqıtchuaq İrrusrıq iluaqqutrıruaq ilaanik. ³⁰ İlisimagıkpıt kisuutilaana nipliqsuam itna ipqıtchuani makpiğaani, “Akısaun pigıgıgaa. Pıgıtchuapayaaq akısagısıgıgaa.” Uqaqmiñıqsuq itna, “Atanguruam atannıgısıgai iñugıkkani.” ³¹ İqsıñıallapıagataqtuq anasriññuqsakkauruni Agaayyutmiñ iñuuruamiñ.

³² İtqallaksıgık taıpchua uvlut kanısqıqaaqapsı ilumutuuruamık ukpiqsriuanñuqhusrı. İğlutuğniğıksi sakiqniuliq atqunallapıaq. ³³ İlaatni

pisaan̄atigikkaurusri atniaqsiuplusriḷu iñuich takkuatni, iḷaatnisuli piqatauḷhiññaagūqhusriunniñ tamatkunani taatna aṅalatauruanun. ³⁴ Uvvasuli naglikjaaqatiqagūurusri isiqtauruanik ikayuqḷugich suli quviatchaugikhusri ivayaqtukkaugaluaqapsi suurapsitñik, iḷitchugiplugu ilipsi suuraqaliksraqsi nakuutluktuanik nunjuyumiñaitchuanik qilaṅmi. ³⁵ Taamna pisigilugu taluqsrairrutiqagitchi Ataniḡmun. Kamanaqtuamik akiḷiusriaqagnaqtusri nikaitkupsi. ³⁶ Aglaan anuqsrutiqaqtuksraurusri tupiksriḷaaḡusri pisuḷhanik Agaayyutim. Atakkii akuqtuaḡiniaḡiksi ilaan akiqsruutigikkaṅa. ³⁷ Agaayyun niqliqsuq ipqitchuami makpiḡaani, “Pivikisuurami agḡiqsaḡumaruaq agḡiḡisuruq.

Piñatchiaḡumiñaitchuq.

³⁸ Nalaun̄asripkakkaga iñuugisuruq ukpiqsriḷhagun.

Aglaan quyagiyumiñaitchiga iñuk tunuttuaq uvamniñ ukpiqsriṅaiqhuni.”

Deuteronomy 32:35

³⁹ Uvagut, iḷaliqsuutingitchugut tamatkunani tunutlutinj piyaqqukkauniaqtuani, aglaan iḷaurugut tamatkunani ukpiqsrimaaqtuani annautikkauplutinj.

11

Urrakusrautai Ukpiqsriḷhum

¹ Iñuum ukpiqsrikami nalupqisruutig-ingiḡaḡigaa niḡiugaḡikkani. Nalupqigingiḡaḡigaa atuumaruksraq qiniḡnaqsigaluaqnagu. ² Sivulliavut taimani iñuuniagaḡniqsut taavrumuuna

ukpiqsriḥikun. Taatnaqḥugich uqaḡillautakkaurut.
³ Ukpiqsriḥikun kanjigsigikput Agaayyutim
 iñiqsitalaana nunamik siqiñigmiglu uvluḡianiglu
 uqaḡigmigun. Taavrumuuna kanjigsigikputtuuq
 iñiqsitalaana sunik qiñiḡnaqtuanik sanḡiagun iñuich
 iḷitchuḡingisaḡatnik isrummatigikkaḡmikkun.
⁴ Ukpiqsriḥikun Abel aatchuutiqaqtuq
 Agaayyutmun nakuutlaktuamik tuniḷḷautmik
 Cain-miñ. Agaayyutim akuqtuḡniḡaa Abel-
 ḡum tuniḷḷautaa uqaḡiplugu nalaunḡatilaana.
 Abel tuqugaluaqtitlugu iḷitchitḷarugutsuli
 ukpiqsriḷhaniñ. ⁵ Ukpiqsriḥikun Enoch
 aullautikkauniqsuq marrumakḡa iñuuniaḡigmiñ
 tuquruksraunḡitḷuni. Taatnaqḥugu iñuich
 paqinḡiñḡiḡaat Agaayyutim aullautipmagu.
 Aullautikkaugaluqtitnagu uqaḷhum uqautigigaa
 iḷumutun quyalitñiktaununiḷlugu Agaayyutmik.
⁶ Aglaan iñuk ukpiqsriñḡitchumi quyal-
 itñikkumiñaitchuq Agaayyutmik. Atakkii
 kisupayaaq piqatiqaḡuktuaq Agaayyut-
 mik ukpiqsriḡraururug itilaanjanik suli
 akiliutiqaqtilaanjanik tamatkununa piḷiqillapiaqhutinḡ
 pakaaqtuqtaunun inḡmiñik. ⁷ Ukpiqsriḥikun Noah-
 m kiliktuusriaḡigaa Agaayyutmiñ atuumaruksraq
 qiñiḡnaqsigaluaqnagu. Tupigiplugu Agaayyutim
 tillisaa umiaqpalirug annautiksraḡatnik
 qitunḡami. Umiaqpiḡigmigun sagviqsinnigaa
 ukpiqsriñḡiḷhat nunam iñui, aasriñ taavru-
 muuna patchisiqutinigai. Pisigiplugu Noah-
 m ukpiqsriḷha Agaayyutim akuqtuḡniḡaa
 nalaunḡasripkakauplugu.
⁸ Ukpiqsriḥikun Abraham tupiksriñiqsuq
 Agaayyutim tuḷuqmani. Aullaḡniqsuq

atlamun nunamun akuqtuiviksragmiñun
 paitchaktaaksrautmik, nalugaluñaan napmun
 aullaqtilaani. ⁹ Ukpiqsriñikun iglaañuruq nunami
 akiqsruutigikkañani Agaayyutim, irviqaqhuni
 palapkaaqpañni piqatigiplugik Isaac-lu Jacob-
 lu akuqtuiruak atunim akiqsruutauruamik
 Agaayyutmiñ. ¹⁰ Takku Abraham niñiugaqağniqsuq
 nunaqqiqpañmik payañaitchuanik nappaviñmik,
 Agaayyutim inmiñik nappakkañanik maligutlugu
 sivunniugutni. ¹¹ Ukpiqsriñikun Sarah
 akuqtuiruq sayaksramik siñaiyauliksragmiñun
 kiñuviaksramik. Igñiruq aaquagaluñagmi,
 takku ukpiğiniğaa Agaayyun pitlaruñuplugu
 akiqsruqtuaq. ¹² Tarraasriñ atausriq añun
 Abraham tuqunaruatun inmiñi iligaluqtuaq
 kiñuvianinñiqsuq iñugiakhutiñ uvlugianisun qilaum
 suli qavianatun tağium siñaan kisitchuğnaitchuatun.

¹³ Tamatkua iñuich iluqağmiñ ukpiğigaat
 Agaayyun, aasriñ tuqurut akuqtuigaluqaqtiñ
 akiqsruutauruamik. Aglaan qiniqlugich
 immasraağruk sivuniğmi quviatchaktitau-
 rut. Piilaagingitchaat avakñaqtautilaaqtiñ
 iglaañutilaaqtiñlu marrumani nunami.
¹⁴ Iñupayaat uqaqamiñ iglaañutilaağmiknik
 marrumani nunami nalupqinaigaat pakaaqaliqtiñ
 kiñuniksrutmiknik. ¹⁵ Iñuich taipkua
 isrumagisruuniğumitruñ taimña nuna unisaqtiñ
 utiñiñaugaluğniqsut pisukkumiñ. ¹⁶ Aglaan ilinich
 kimmutiqaqtut nakuutlaktuamik kiñuniksramik
 qilañmi. Agaayyutim itqanaiyautigaa
 nunaqqiq ilinñitñun, atakkii kannuğingitchaa
 Agaayyutiginiluni Abraham-mun, Isaac-munlu,

Jacob-munlu.

¹⁷ Ukpiqsriḥikun Abraham tunillautiqaḥiñaaḡuḡniqsuq Isaac-mik Agaayyutim uuktuaqmani aatchuutigigisipmañaan iḡñitualuni, taamna akuqtuaḡikkaña Agaayyutim akiqsruutaagun. ¹⁸ Piñhiñaaḡniqsuq ukpiḡiplugu Agaayyutim akiqsruutaa iḡñiḡmigun itnaqhuni, “Isaac-kun kiñuviaaḡniaqtutin.” ¹⁹ Ukpiḡiniḡaa Agaayyutmun aḡipkaḡniaḥiksraña Isaac tuqunaruaniñ. Abraham-ḡum akuqtuaḡitqikkaa Isaac iligaluaqtuaq tuqunaruatun liilaa. ²⁰ Ukpiqsriḥikun Isaac-ḡum piḷiusriaqaqtitmigik Jacob-lu Esau-lu, isrummatigiplugu Agaayyutmun atuumapkaḡisiḥa akiqsruutigikkani sivuniksrami. ²¹ Ukpiqsriḥikun Jacob tuquaqsikami piḷiusriaqaqtitmigik ata-sri-ullaaplugik iḡñak Joseph-ḡum. Aasriñ putluni agaayumaḡvigigaa Agaayyun turvigiplugu nuvua ayauppiḡmi. ²² Ukpiqsriḥikun Joseph-ḡum uqautiginiḡaa aullaḥiksrañat Israel-aḡmiut Egypt-miñ. Tuquyasrikami urriqsuutigai qanuq savaaḡiḥiksrañatigun sauniḡmi.

²³ Ukpiqsriḥikun Moses-ḡum aḡayuqaakkiñ iriqsimaniḡaaak piñasruni tatqiñi aniqqaaqman. Qiñiqamitku piññaqnaḥa iyaalugruam iqsiñgitchuk umialgum tillisaiñik tuqqutquplugich aḡugaurat aniqammiurat. ²⁴ Ukpiqsriḥikun Moses iñuganikami taiguqunaiḡñiqsuq iñuḡnun iḡñinjanik Pharaoh-m panian. ²⁵ Piksraqtaḡigaa aḡallaqḡuqatauḥiksrani iñuiñi Agaayyutim, atakkii quviagingiḡñiḡaa iñuuniatiq qaḡanaqtuaq akisuruuqtuummaan Pharaoh-m tupqani. ²⁶ Isrummatiginiḡaa nagliksaḥiksraña Christ-

27 ȳnum kamanatlukȳgu piqathaniñ akisurua-
 payaaniñiñ Egypt-ȳnum, takku ukpipiagniĳsuq
 Agaayyutmun akiliğñiağnipluni sivuniksrami.
 27 Ukpiqsriğikun Moses-ȳnum aullağviginiğaa
 Egypt iqsiginğitȳgu Pharaoh-m qinnautaa.
 Aullaqtuq ilipluni qiñiqtuatun Agaayyutmik
 qiñiğnaitchuamik. Taamna qiñiĳquuraaq
 siimasraağutiginigaa. 28 Ukpiqsriğikun Moses-
 ȳnum inillaȳniğaa niğiqpagvikaaq taiyuutiqaqtuaq
 Apqusraaqtitauiğmik. Ukpiğigaa Agaayyun
 uqaqman iñuich tigusritquplugich ipnaiyaat
 auȳatnik siqillautiksraȳitñik tupqisa taluȳitñun.
 Agaayyutim ilaksiatqunğitchai piyaqquiraumun
 Israel-aağmiut aȳayukliich. 29 Ukpiqsriğikun Israel-
 aağmiut ikaağniğaat tağiuq atiqaqtuaraq Red Sea-mik
 paliumaruakun nunakuaqmatun. Egypt-miut
 taatnatun ikaaqsagałuağniqsut, aglaan iluqatin
 ipiniqsut imikun.

30 Ukpiqsriğikun Israel-aağmiut kaivraağniğaiç
 katchiȳi Jericho-m tallimat malğunni uvluni.
 Taatnaqhutiȳ katchich katagaalaniqsut.
 31 Ukpiqsriğikun Rahab akiisuk tukkuğiniğaat
 nalunaqtuakun takkuuqtit. Taatnaqhuni
 piyaqqunğitchuq piqatigilugich Jericho-ğmiut
 ukpiqsriñğitchuat Agaayyutmik.

32 Sumiksulitai uqapsaagisivik? Pivikitchuq
 uqautigisağupkich Gideon, Barak-lu, Samson-lu,
 Jephthah-lu, David-lu, Samuel-lu, sivuniksriqi-
 railu Agaayyutim. 33 Ukpiqsriğikun taipkua
 akimaraqtut umialiȳniñ, nalaunȳarualiqiplutiȳ,
 akuqtuipłutiȳ akiqsruutigikkaȳanik Agaayyutim,
 umitlaplugich qaniȳich lion-nat, 34 qamitlaplugu

ikualapiaqtuag ikniq, annakhutin savikpakun tuqqutauhigmiñ, sayaitchuat sayaktusriplugich, sapigñaqsiplugich anuyahigmi akiilitlasiplugich anuyaktinich atlat nunat, ³⁵ unniñ aġnat akuqtuiplutin tuqunaruamiknik anitqiksitaupmata. Atlat iñuich nanititauniqsut tuquhiñaaguhutin ayaklugu annagviksraqtin, nigugaqahutin anitqihksraġmiknik nakuutlaktuamun iñuuhigmun tuquanikkumin. ³⁶ Atlattuuq nagliksoaqmiñiqsut mitautigitchiuplutin ipiġaqtuqsiuplutinlu qiliqhgillu isiqtaupkaqlugich, ³⁷ uyaganiglu miľuqtuqsiuplutin, uluaqtuqlugich avikhgillu, uuktuaqsiuplutin, tuqqutauplutin savikpakun, qipiplutin atnuġaaqhutin ipnaich aminitnik tuttuuraisalu, piilliuqhutin, ihuilliuqtitauplutin, atniaqsiuplutin, ³⁸ qipiplutin suviksrilaami iñġiñi, iñuuniaqhutin sisini nunamilu uyaġaľunmilu. Iñuñ nunam naligingitchaich tamatkua!

³⁹ Iluqatin tamatkua ilisimariqaqtut nalupqinaġutriruat ukpiqsrihigmiknik uqagillautaqhgich. Aglaan nalliat akuqtuiñgitchuq iñuunġaġmin Agaayyutim akiqsruutigikkaľanik. ⁴⁰ Agaayyun sivunniutiqaqtuq nakuutlaktuamik uvaptiknun, itna, taipchua naamasripkakkauruksraupmiut piqatigiluta tikiññiaqaptigut anjaayuqautaanun Agaayyutim.

12

Agaayyun Aapakput

¹ Taipkunatitun ukpiqsriruatitun ilisimariqaqtuguttuuq avatanġutriruanik uvaptiknik nuviyatun, aasriľi tamatkua uqagilhiñaugaat

ukpiqsriḥqput. Aqpaliutraqtitun piiqḷugu unaviqutaḡikkarijani, ki, piigaglavut qilamipiaq killupayaat unaviqutaḡikkavut maliguta Ataniḡmik. Aqpaliutraqta iḡlutuiḥkun tikiññialhanunaglaan kinilirviksrapta. ² Ataramik qiñiqsimalakput Jesus aullaḡniiraalu naamasriraalu ukpiqsriḥrapta, [atakkii tunḡavigigaa Agaayyun iluqnauqhuni]. Pisigiplugu quvianaqtuvaq akiliusriaksrani suksraḡiḡitkaa kanḡunaqtuvaq tuquḥiq sannigutami. Aasriiñ aquvittuq Agaayyutim taliqpian tuḡaanun aḡalatchiqataupluni. ³ Jesus iḡlutuipmiñiqsuq qanusripayaanik akilliliugutinḡitnik killuliqirit. Isrummatigiraksraḡigiksi Jesus piyuaqsiugupsi taatnatun, miḡuḡaḡitichumuusriḥi qapiḡasriraḡaḡiḡusri maliḡuaḥapsitñi Christ-mik.

⁴ Killuqsaun ayyauqtuḡaluḡiksi, aḡlaan ayyauqtuḡitichiksi pigiitchuaq tuquḥapsitñunaglaan. ⁵ Puuyuguknaḡiksi Agaayyutim pitchuksaḡiḥa ilipsitñun itna liilaa uqagipmatun qitunḡamun, “Iḡñiḡiḡ, suksraḡiḡiḡñiaqnagu nalḡuqsruutaa Atanḡum unniñ qapiḡasiñak iñiqtiqpatin.

⁶ Takku Atanḡum nalḡuqsruḡaḡigai tamatkua piqpagikkani, suli annauksraqḷugich iñupayaat iḡñiḡiliutikkani.” *Proverbs 3:11, 12*

⁷ Iḡlutuqtaksraḡigiksi nalḡuqsruutaa Agaayyutim. Aḡalattaḡigaasri iḡñiḡikkaḡmisun. Qanusriuva una iḡñiḡuruaq aapauruam anasriñḡuqsatlaisaḡa? ⁸ Agaayyutim iḡñipayaq ataramik iñukkuksaḡniḡaa taatnatun. Ilipsi nalḡuqsruqsimaitchupsi aapaiḡapsisun ilumutun iḡñiḡiliutipkaqsimaiññiqsusri

ilaanun. ⁹ Uvvasuliuna, aapapta nunami nalġuqsruġaatigut aasriisuli uvagut kamagisuu-plugich. Kamaksriruksrauruguttuuq Aapaŋatnik irrutchipsa pitġluglu aapaptikniñ nunami, atakkii iñukkuksairuq uvaptiknik isruitchuamun iñuuligmun. ¹⁰ Sivikisuurami aapapta

nalġuqsruġaġigaatigut nalaunŋanasrugikamitruŋ. Aglaali Agaayyutim nalġuqsruġaġigaatigut piññagviksaptiknun ipqiqatigisrukhuta inġmisun. ¹¹ Iluqani nalġuqsruun quvianaitchuuruq atniġñaqmiuq. Aglaan aquvatigun nalunaigūuruq qanuq nalġuqsruun nakuutilaana Agaayyutim qitunġaġikkaniñun, tupiksriġigmiktigun iñuguqtut atuitlasiruat nalaunŋaruamik suli iñuuniaqtuat qiñuiññakun.

¹² Taamna pigilugu sayyiqsigiŋ nivinŋasriruat argasri suli sayaitchuat niusri; qapinŋasiñasri.

¹³ Qaiqsisigiŋ apqutiksraŋat isigapsi. Aasriiļi sayaitļutiŋ ukpiqsriruat pisrulguitchuatun puukagūmiñaitchut atniġutiŋ, aglaan mamititaulutiŋ saŋŋisitqiŋñiaqtut.

Ilisauttit suli Kiliktuutit

¹⁴ Qiñuiññaqautrisitchi iñupayaanun, iluqnauqsimalusri Agaayyutmun. Iñuum iñuunianġitchuam taatnatun qiñitlasriyumiñaitchaa Ataniq. ¹⁵ Qaunatqiġigitchi kiñauñniñ iñuk suliqutiksringiġñiaqani ihuaqqutaanik Agaayyutim.

Qaunagingitchupsi iñuich tikitpiaqtut akunnapsitñun miqutchisuuruat isrumagiilqisitlusri, atriplugu kaŋiġruaq maqupkairuq nauriamik.

¹⁶ Naagaunniñ iñuk atlatuqtauviaqtuq agaayyiaqtaitļuni Esau-tun inilġaanamma. Esau

tuniriruaq paitchaktaaksrautigaluagmiñik
 anayukhiuñigmigun atautchimun niñiñigmun.
 17 Iisimakkapsisun, aquvatigun Esau-ñum
 piñhiñaaguqamiuñ piññaaktaaksrautni itigautiruaq.
 Satuqsagaluagaa qulvimigun aglaan Isaac
 isrummitqikkumiñaiññaniñiqsuq.

18 Ilipsiasriiñ, tikisimaitchusri iñgimun
 aksinñaitchuamun atriplugu iñgiq atilik Sinai-
 mik. Israel-aagmiut imani qiñiñnigaat iñgiq
 ikualaruaq ikniñmik. Kiñuagun taaqsiñiqsuq
 anuqligullapiaqhuni. 19 Taipkua iñuich tusraaniqsut
 qatrananik qalguqtautim suli nipitullapiaqtuanik
 nipinik katluktun. Tusraaruat iqsitchakpagitlutin
 uqapsaaqtut nipimun uqautitqiqungitlutin.
 20 Agaayyutim tiliñigai, “Niñrutimunniñ
 aksikpagu iñgiq miñuqtukkauniaqtuq uyagañnik.”
 Aglaan iñuich tatamiñallaktut. 21 Iñgim
 qiñiqsañha tatamnallapiağataqtuq. Moses-unniñ
 uqagñiqsuq, “Atqunallapiaq iqsitchakñuñ
 uuliksiruñ.” 22 Aglaan tikiññaniktusri Agaayyutim
 nayuutiñhanun tikitmatun iñgimun atiliñmun
 Zion-mik, suli nunaaqqiqpananun iñuuruam
 Agaayyutim Jerusalem-mun pakmani ittuamun,
 suli israguliñnun kisiññağumiñaitchuanun.
 23 Tikitchusri katiqpagviatnun anayukhiuplutin
 iğñiññiñ Agaayyutim atinich aglausimaruat
 pakmani. Utlautirusri Agaayyutmun atangatnunlu
 iñupayaat irrusriñitñunlu nalaunñaruat iñuich
 tuquruat naamasripkakkauplutin pakmani.
 24 Utlautipmiusri Jesus-mun akunniğutauruamun
 aatchuqtuamun nutauruamik sivunniugutmik
 iñunñun. Christ-ñum killuqsautaiquplugich iñuich

maqipkaǵniǵaa auni sannigutami. Auᅇa Abel-ᅇum tuqqutauruaq uqautiqalᅇiᅇnaqtuq akisautmik, aglaan auᅇa Christ-ᅇum uqautiqaqtuq natqigutriᅇigmik.

²⁵ Naalagᅇnisritchi Agaayyutmun uqaqtuamun ilipsitᅇun pakma. Ayaiᅇasri ilaanik taipkunatitun Israel-aagᅇmiutitun. Annagviksraiᅇᅇiqsut

anasriᅇᅇuqsasqsiuᅇigmiᅇ ayaummitᅇikamiᅇ kiliktuqtauruamik ilinᅇitᅇik maani nunami. Agaayyutim anasriᅇᅇutluᅇallakkisigaatigut tunutkuptigu ilaa kilgityaqtigikkaqput qilᅇmiᅇ pakma.

²⁶ Inilᅇaan Agaayyutim iliqsraqtiᅇiᅇnaᅇaa nuna uqaqami iᅇᅇimi atilinᅇmi Sinai-mik, pakmaaglaan ilaa akiqsruqtuq nipliᅇhuni, “Atausripsaami iliqsraqtinniᅇiᅇaᅇa nunaᅇiᅇnaungitchhuaq aglaan taputiniaqmigigaptuq qilᅇ.”

²⁷ Taavruma uqaᅇhum “atausripsaami” nalupqinailᅇapiᅇaa Agaayyutmun supayaaq iᅇiᅇtaᅇigikkani atlanᅇuqtitkisiᅇiᅇiᅇluᅇ. Aasriᅇᅇ kisimi iliqsraqtitanᅇitchhuaq itchumaᅇisipiaqtuq.

²⁸ Taatnaᅇuta akuqtuiᅇiᅇaqtugut isruitᅇhuamik kiᅇuniᅇmik iliqsraqtitanᅇitchhuaq Agaayyutim anᅇayuqautaani. Aasriᅇᅇ quyyatigilakput Agaayyun savautilugu akuqtuyunaᅇuta kamaksriᅇikun taluqsriᅇikunlu,

²⁹ atakkii Agaayyutigikkaqput suungᅇiraᅇaqtuatun ikniqtun ittuq.

13

Aqulliich Alᅇaqsruutit

¹ Piqpakkutititchi ataramik aniqatigiᅇᅇapsigun Christ-kun. ² Suksraᅇᅇitchuksraurusi

tukkuḡiṅñaliḡmik takku ilañich iñuich
 tuyuḡmiaqaḡniqsut israḡuliṅnik nalunḡaisa
 israḡulgutilaanitiñik. ³ Itqaumasrigik tamatkua
 isiqsiviṅmiittuat isiqsiviṅmiitqatigipmatun ililugich,
 tamatkualu aṅallaḡluksiuruat nagliksaaqatigip-
 matun timipni ililugich. ⁴ Katchuusrimaliḡ
 kamakkutiqaḡtuksrauruḡ akunḡapsitñi.
 Ilaqatigiiksuak katchuusrimaliḡtik ipqisittak-
 sraḡigaak tuniqsimmatilutik avatmun. Agaayyu-
 tim atanniḡisigai atunim iñuich sayunaruatlu
 atlatuḡtuatlu. ⁵ Kimmutiqatlusunḡaqasri
 maninḡmik, apaigilugu pigikkaqsi. Agaayyun
 niqliqsimaruruḡ,

“Unitchumiñaitchikpiñ
 unniñ suksraaḡumiñaitchikpiñ.” *Deuteron-
 omy 31:6*

⁶ Taatnamik nalupqisrunḡitluta nipliḡhiñaurugut,
 “Atanḡuruuḡ ikayuḡtigigiga.

Iqsiyumiñaitchuṅa iñuum qanuḡaanḡaunniñ.”
Psalms 118:6-7

⁷ Itqaumasigik aṅalatigikkasri uḡautriruat
 ilipsitñun uḡaḡhanik Agaayyutim. Ukpigutiqaḡitchi
 taipchunatitun iñuuniatiḡmikni suli isrum-
 matigilugu qanuḡ tuḡulhat. ⁸ Jesus Christ
 atlanḡutlaitchuḡ ikpaksraḡlu, uvlupaglu,
 taimuḡalu. ⁹ Iñunḡmun avallaktitnasri at-
 lakaḡiisigun atlanaḡtuanḡuplutiṅ ilisauttutiṅisigun
 malinḡiquplusri Agaayyutim ilumutuulhanik.
 Nakuuruḡ sayyikkaḡupsi ukpiqsriḡhipsitñi
 Agaayyutim iluaqutaagun; sayyigumiñaitchusri
 ukpiqsriḡhipsitñi maliktuiñḡupsigik iñuuniaqutit
 tunillautitigun niḡinik. Tamatkua iñuuniaqutit
 tunillautitigun anniqsuutiginianḡitchaich iñuich

iñuuniaqtuat tamatkunuuna. ¹⁰ Uvaguttuuq tunillaautiqaqtugut. Taamna Jesus tuquruuq sannigutami. Tuqułhagun Jesus-ñum piliusriaqaqtugut. Aglaan agaayuliqsit savautrisugaaqtuat ipqitchuami inimi maani nunami niggiwigitlaitchaat tunillautigikkaqput. [Taamna itnautauruag, tamatkua anniqsukkauniruat tupiksriłigimiktigun iñuuniaqutinik piqataulguitchut uvaptikni.] ¹¹ Ukiugagipman qaukłiata agaayuliqsit qamuñautirağigaa auñat nigrutit ipqiññiqsramun imunun tunillautigisaqługich iñuich killuqsautaiquplugich, aasriiñ tuquñaruat nigrutit timinich ikipkaqtitlugich silataani nullaaqtugvium. ¹² Taatnatun Jesus-tuuq tuqupmiuq sannigutami silataani nunaaqqim, tunillautigisaqamiuñ auni iñuich killuqsautaiquplugich. ¹³ Taatnağutaasriiñ ilaanukta silataaniittuamun nunaaqqim, igłutuutiqağuta iñuich nağguqsruqpatigut pisigilugu ilaa. ¹⁴ Piitchugut kiñunipiamik maani nunami, aglaan nigiuqtugut kiñuniksramik isruitчуamik qilañmi, aasriiñ utaqqigikput ukpiqsriłikun. ¹⁵ Pisigilugu Jesus-ñum savaagikkaña uvaptiknun, nangaqsimaağlakput Agaayyun quyalugu atarallapiamik. Quyyativut asriagiksaatitun ittut aatchuutigikkavut Agaayyutmun tunillaqtuutigiplugich. ¹⁶ Nakuurualiqisimaagitchi ikayuutilusri tamatkunuñ inuqsraqtuanun. Taatnatchich qaisauruat Agaayyutim quyagillapiagai. ¹⁷ Tupigisigik iñuich añalatigikkasri añalatillusri ilinjitñun, atakkii kiggutiqaqtak-sragigaat Agaayyun pisigilusri. Taatnaqhutin qaunaksrirut iñuuniałapsitñik. Tupigigupsigin savaaqtin quviatchauğiutiginiagaa, aglaan

sakiqniuqtitkupsigin piññautigiyumiññaitchiksi.
¹⁸ Qaugrimmaagüitillautaqaqtugut patchi-
 saitchuamik iñuuniallautağukhuta supayaakun.
 Taatnamik agaayutillañniaqtigut. ¹⁹ Suvaluk
 agaayutqugipsi utiqtitauhiksramnun ilipsitñun
 qilamipayaaq.

Agaayutiq

²⁰ Agaayuruña Agaayyutmun aatchuiruamun
 qiñuiññamik. Jesus tuqukami sannigutami
 kamañqsipluni munaqsriğugtuq uvaptiknun,
 ipnaisun ittuaguut, suli maqipkaqamiun
 auni nalupqinaigñigaa nutaaq isuksraitçhuaq
 sivunniugutauruaq. Piqutigiplugu taamna
 Agaayyun añitqiksitchiruaq atannaptiknik Jesus-
 mik tuqunaruaniñ. ²¹ Aasriñ pakma Agaayyutim
 ikayuğlisituaq pitlasilusri pisuligikkañanik
 supayaakun. Savaglisuq ilipsitñi akuq-
 tuyunaqtuamik inmiñun Jesus Christ-kun.
 Kamakutiqağisigikput pakma qañapaglu. Amen.

Aqulliich İlammiuğutit

²² Aniqatiumaan, iniqsruağipsi
 naalağnitquplugich uqalitka pitchuksaagütauplugich
 ilipsitñun tuyuutigikkatka ukunani naitçuani
 tuyuutini. ²³ İlisimatqugipsi aniqatigikkaqput
 Timothy patchisaiqsitauñhanik isiqtauvinmiñ.
 Aggipqauraqpan iluqanuk qiñigiağisigipsi.

²⁴ Tuyuğivut nayaaññağmik iluqaisa
 añalatigikkasri ukpiqtuanjuruapayaatlu.
 Taapkua Italy-miñ piruat tuyuqmigaasri
 ilammiuğutillautamik. ²⁵ Agaayyutimtuq tugluağlisi
 iluaqqutillautağmigun.

Ippitchuat Makpigaaat - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6